

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 10. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 18—, rabno-
zemstvo D 20—, dostavljen na dom
D 19—, na izkuznice D 18—
inaceti po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Postnina plačana v gotovini

Cena današnje številke 1 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritičje, doma. Tele-
fon št. 24. — Št. št. poštnoščitovni
vrač. št. 11.287.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Repoklasi se ne vračajo.

Naslov:

Maribor, sreda 21. maja 1924.

Leto: V. — Številka: 116.

Tit. Knjižnica liceja
Ljubljana

Ali imamo krizo?

Na to vprašanje odgovarja zanikujoče v uvodniku brnskega dnevnika »Lidove Novine« z dne 18. tm. g. Danilo Dimović. Njegov odgovor je zelo optimističen, v nekaterih vprašanjih celo preveč. Pisec ne vidi v Jugoslaviji nikake krize. Boj za vladno je kriza v ožjem smislu besede, ni pa kriza države. V državnem, narodnem in družabnem življenju je opaziti ozdravljenje, napredek in stabilizacijo. Kjer je tako, tam ne moremo govoriti o krizi.

Svoj konstruktiven optimizem opira g. Dimović na trditve, da smo pravo krizo že preboleli. To je bilo po prevratu. Srbija je bila opustošena od vojne, prebivalstvo cele države je bilo izmučeno in zbegano. Vladal je popoln nered v gospodarstvu in prometu. Danes vsega tega ni več, življenje je na starem tiru. Razmere so podobne predvojnim. V literaturi in umetnosti je bilo v petih letih svobode storjeno in ustvarjeno več nego poprej v petdesetih letih. Število raznih listov se je podnesetorilo. Bile so otvorjene tri nove univerze in častno število srednjih in ljudskih šol. Razvijajo se velika mesta. Iz Zagreba je slišati najpogostejše glasove nezadovoljstva. Toda Zagreb je v svojem razvoju dosegel v teh letih tako daleč, da ga lahko štosejemo med najbolj razvita mesta v srednji Evropi. Industrija se razvija bolj in bolj. Napredek je ogromen. Naše vasi, razen teh, ki leže v pustih, strmnih in goratih pokrajinah, kar plavajo v blagostanju.

Le državno uradništvo je ostalo delj časa v težkih razmerah. To je marsikogar napotilo na slabo pot. Dasiravno sta uradniških pregreh kriva država in družba, se je ravno v družbi največ vplilo o korupciji. Danes so se uradniške razmere izboljšale. Tudi častnikom se je izboljšal položaj.

Delavstvo je bilo izpočetka ubogo in lačno in je iskalo svoj spas v komunistično-boljševičkih teorijah in praksi. Nezadovoljniji so se oprijeli terorizma. To je izzvalo reakcijo s strani države. Komunistična stranka je izginila in zakonodajna je popravila položaj delavstva.

Vsa naša družba podaja tedaj sliko stalnega napredka. Pravih nezadovoljmežev ni. Ob sedanji socialni strukturi in državnem redu ne more biti težkih ekonomskih, socialnih ali političnih tresljajev.

Nato preide pisec k vzroku naše krize. V krizi so tisti, ki so v novi državi izgubili razne privilegije, na pr. veleposestniki vsled agrarne reforme, potem razni tujci (industrijalci itd.).

O politični krizi, ki je v zvezi s hrvatskim vprašanjem, je pisec mnenja, da je to na videz kočljiva reč, vendar pa v bistvu prav enostavna. Ima bolj psihološki nego praktični značaj. Hrvatsva ne mara nihče zatirati, ker je prav tako sveto kot Srbstvo. Treba pa je, da izjeme tuj vpliv, ki se je preveč polastil nekaterih plasti hrvatskega naroda. Še danes je mnogo Hrvatov, ki vzdihujejo po preteklosti. Prototip takega potujočnega Hrvata je general Sarkotić, ki je nedavno napisal, da se morajo Hrvati državno nasloniti na Nemce in Madžare. Treba ga je razumeti kot človeka. V prejšnji državi je dosegel najvišje časti, postal je general in celo baron. To ga je zapeljalo na druga pota. Mnogo jih je, ki so njemu podobni. Ne morejo ra-

Jutri zaprisega nove vlade.

Delna rekonstrukcija sedanje vlade. — Nove volitve menda januarja l. 1925.

BEOGRAD, 20. maja. Mandat g. Pašiča za sestavo poslovne vlade, ki naj izvede verifikacijo radičevskih mandatov in nato skupščino do jeseni odgodi, je ustvaril jasno situacijo in se bodo mogle stranke orijentirati. V vladnih krogih vlada zadoščenje nad takšno rešitvo krize, ki sicer ni definitivna, pa pušči odprte možnosti za nadaljno delo na ustvarjanju nove vladne koalicije. V radikalnih krogih se povdaria, da imajo malo zaupanja do koalicij v tem parlamentu in da bodo nove volitve najbrže konec januarja l. 1925.

BEOGRAD, 20. maja. Danes ob 12. uri je imel g. Balugdžić daljšo konferenco z g. Pribičevićem v kabinetu ministra prosvete. Poprej je bil Balugdžić pri kralju v avdienci. Dopoldne se je vršila v kabinetu min. predsednika daljša konferenca g. Pašiča z g. Jovanovićem. Večkrat so prišli v predsedstvo tudi razni

ministri, da se informirajo o političnem položaju. Po informacijah iz radikalnih krogov se govori, da bo izvršena v Pašičevem kabinetu delna rekonstrukcija glede radikalnih ministrov. Iz sedanjega kabineta bi izstopili 4 ministri in sicer minister za agrarno reformo Simonović, minister za šume in rude Kojić, minister za narodno zdravje Miletić in baje tudi minister za gradjevine Uzunović. Tudi bi se v nekaterih portfeljih izvršile spremembe. Kot novi notranji minister se imenuje Lazar Marković, z manjšo verjetnostjo Janković. Dozdajni notranji minister Srskić bi prevzel svoj prejšnji resort, ministrstvo za šume. Kandidat za ministrstvo za agrarno reformo je vođa vojničinskih radikalov dr. Grgin. Glede zaprisege nove vlade se čuje, da jo je težko pričakovati za danes, ampak bo izvršena — po zatrdilih iz vladnih krogov — jutri.

Opozicija konferira.

Manifest in proklamacije na narod. — Otroče vesti o opozicijskem »konventu«.

BEOGRAD, 20. maja. Reprezentanti opozicijskih strank so imeli danes dopoldne daljšo konferenco, v katerih so se z ozirom na mandat g. Pašiča posvetovali o nadaljnji taktiki. Govori se, da celokupna opozicija stopi pred ljudstvo s skupnim manifestom, v katerem bo obrazloženo stališče opozicijskega bloka in strank, ki blok podpirajo, in v katerem se bo prepustila vsa odgovornost za posledice tega po mnenju opozicijskih strank očitnega kršenja parlamentarizma vladi Pašić-Pribičević. Vse opozicijske stranke izven Radičevcev, katerih je trenutno samo nekaj v Beogradu, bodo danes popoldne imele sejo,

v katerih bodo strankarski šefi poročali o položaju. Ni izključeno, da bodo te stranke razun skupnega manifesta izdale vsak zase še posebne proklamacije na narod. Glavni odbor Davidovičeve skupine se sestane ob 5. uri pop. k seji, v kateri bo redigirana proklamacija in bodo storjeni sklepi o nadaljnjem postopanju stranke. Ob 6. uri se sestanejo šefi vseh opozicijskih strank k skupnemu svetovanju, v katerem bodo razpravljali o skupnem manifestu. Značilno je, da se v opozicijskih krogih vzdržuje vest o »konventu«, ki bi ga tvorilo 180 poslancev in ki bi zasedal naprej. Vest doslej še ni potrjena.

Francoski socialisti ne gredo v vlado?

MARSEILLE, 19. maja. (Havas). Renandel je izjavil nekemu žurnalistu, da ne veruje, da bi hotela socialistična

stranka zaenkrat stopiti v vlado, vendar bi stranka podpirala čisto radikalno vlado s krepkim programom.

Politične vesti.

* Končni poraz federalistov. V ponedeljek 19. tm. je kralj poveril Pašiču mandat za sestavo poslovne vlade. Pašić je sprejel mandat pod pogojem, da se skupščina takoj po verifikaciji radičevskih mandatov odgodi do jeseni. Takrat se ima kriza definitivno rešiti z novimi volitvami. Ta odločitev je nepregledne važnosti, saj je vkljub besnemu odporu federalistov zmaga nacionalna ideja napram reakcionarji. Vsi besni inzultni tekoni zadnjega meseca zlasti na našo demokratično stranko pod vodstvom g. Pribičevića, katero smo dan za dnem čitali po naših klerikalnih listih, niso zaglegli nič. Nasprotno, borba med dvema frontama, ki se je bila te tedne v Beogradu, je končala z uspehom, ki smo ga mi ves čas propovedovali. V krogih opozicije, zlasti med našimi klerikalci, vlada velika poparjenost. Klerikalci v svojih srečih uvidevajo, da je propadla njihova politika. Sedaj je čas, da to uvidi tudi narod in da se odreče nesrečni politiki dr. Korošca in njegovih pajdašev.

* Veselje v klerikalnem Izraelu je zavladalo, ko je g. Davidović dobil mandat za sestavo vlade. Še pri »Stražici« — pomislite! — dobili posebno brzojavko, G. Zebot je pred dnevi prisegel svojim »zvestim« v Svečini, da ne pride več poprejtja, predno ne bo minister. In sedaj je vse tako klaverno končalo. Že so triumfirali klerikalci: vsa oblast v Sloveniji bo v naših rokah, neomeje-

SPORAZUM MED MUSSOLINIJEVIM BELGIJSKIMI MINISTRI GLEDE NEMSKIH REPARACIJ.

MILAN, 19. maja. »Agence Havas« poroča, Thonnin, Hymans in Mussolini so spoznali potrebo, da se nemudoma reši reparacijski problem z uporabo poročila strokovnjakov. V slučaju, da Nemčija odpove, bi bilo umestno sklicanje medzavezniške konference. Ministri se zavzeli stališče, da je vprašanje medzavezniških dolgov v zvezi z ureditvijo reparacij.

ČESKOSLOVAŠKA POGAJANJA Z AVSTRIJO GLEDE TERJATVE IN DOLGOV.

PRAGA, 19. maja. (Češkoslov. Presburo). Danes so pričela v finančnem ministrstvu pogajanja z avstrijskimi poslanci o izenačenju pravnopravnih terjatev in dolgov, ki se glasijo na avstrijsko-ogrske krone, torej terjatve, ki so nastale pred 26. februarjem 1919.

Amerika in madžarski dolg.

FRANKFURT, 19. maja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Washingtona, da je senat včeraj ratificiral pogodbo Zjedinenih držav z Madžarsko, ki fundira 2 milijona dolgov. Potreben je samo še predsednikov podpis.

600.000 delavcev izprtih v Poruhruju.

BERLIN, 20. maja. Kakor poročajo listi, cenijo rudarske organizacije število izprtih delavcev v Poruhruju in ostalih podjetjih na okroglo 600.000.

BORZA.

CURIE, 20. maja. (Izv.) Predborza, Pariz 30.45, Beograd 6.95, London 24.62, Praga 16.65, Milan 25, Newyork 564, Dunaj 0.00795.

ZAGREB, 20. maja. Pariz 440.50-445.50, Svica 1434-1444, London 352-355, Dunaj 0.1136-0.1156, Praga 238-241, Milan 358.25-366.25, Newyork 80.30-81.30.

BEOGRAD, 20. maja. Pariz 440-443, Svica 1436-1436.40, London 353.25-353.50, Dunaj 0.11445-0.1145, Praga 239.50-239.70, Milan 239-239.25, Newyork 80.90-81, Bukarešta 39-49, Sofija 59.

zumeti, da je Jugoslavija naša država, zgrajena na krvi naših najboljših ljudi in da jo je zgradilo 37 držav celega sveta, med njimi vse velesile. Ne vidijo mirnih pogodb. Jasnost pogleda jim kali za večno sesuta minulost. Vendar pa takšno Hrvatsvo izginja bolj in bolj, umikajoč se zdravemu in ponosnemu Hrvatstvu, ki s svojo ljubeznijo do reda in svojo veliko umnostjo tvori obenem s srbsko bojevitostjo in odločnostjo temelje naše države. Hrvatsvo se bo spet vrnilo na prava pota. Zdaj se že vrača, ker ve, da ga v naši državi čakajo velike naloge. Pravo Hrvatstvo ni v krizi, ampak le ono, ki izumira.

Tako sodbo prinaša o razmerah v naši državi češki list izpod peresa jugosl. političnega delavca. Rekli smo, da je pisec zelo optimističen. Niti optimizem niti pesimizem ne moreta spravati s sveta tega, kar je. Razmere ostanejo take, kakršne so. Tako so tudi razni naši problemi nekoliko bolj zapleteni nego sodi g. Dimović in poleg svetlobe, ki jo je pokazal Čehom, je tudi mnogo sence. Toda tako je povsod. Ni pa treba, da bi dajali senci prednost pred svetlobo. Optimizma nam je treba, četudi se nam pod njegovimi očali svet dozdeva nekoliko bolj rožnat nego je v resnici. Pri nas se zares veliko pretirava v pesimističnem presojanju razmer. Vedno govorimo o krizi, čeprav vidimo, da so se razmere tekom pet let znatno izboljšale. Če bo pri nas več konstruktivnih, delavnih in prevdarnih optimistov, se utegnejo popraviti še bolj.

ni gospodarji položaja bomo. In te proklete demokrate bomo kar potopili v žlici vode. V možnar jih bomo nabasali pa v »lefi« z njimi. Ne bo nam delala več preglavice ta gadja zalega. Učitelji bodo morali parirati, uradništvo seveda tudi, trgovec in obrtnike bomo tolkli z bojkotom... Oh kako lepi časi bodo to! Kaj avtonomija — vrag jo naj vzame — samo da smo mi gospodarji v Sloveniji. Pa glej spaka! Davidoviću se je menda zmešalo, kali, da je vrnil mandat!! Nekoliko neprijetno je zažgarkalo gospode klerikalce, ki so se že videli na ministrskih stolčkih in drugih visokih mestih! Zopet nič! Vražja smola! Ta prokleti Radić vse zafura! In dobričina Davidović mu nasede! Kaj pa sedaj? Ej pa zajašimo spet proficentralističnega, avtonomističnega konjička! Živela slovenska država! Dol z Beogradom! Ampak »Jugoslovanska« tiskarna ostane.

* Ne jemljite denarja od korupcijonistov! Slovenec in »Domoljub«, glasili ljubljanske klerikalne tiskarne (ki se kakor v zasmeh slovenskemu avtonomističnemu principu klerikalcev imenuje Jugoslovanska!), neprestano vprijeta proti koruptni državni upravi. Če bi ljudje vse verjeli, kar ta dva lista pišeta proti »propadli« državni upravi, še pes bi je ne povohal. Zato se čudimo, kako more ista tiskarna z veseljem prevzemati tiskarska dela od te korupcijske bande in basati v žep dobičke, ki prihajajo iz take umazanih virov. Kaj ko bi nam ljubi »Slovenec« to pojasnil!!

Dnevna kronika.

— **Izpremembe v državni službi.** Iz državne službe sta odpuščena med drugim cestar Aloizij Dorner v Mariboru in cestarja Ludovik Huis in Franc Vitez v Murški Soboti.

— **Občinske volitve v mariborskem kralju.** Namerava razpisati glavarstvo za prvo polovico meseca avgusta. V avtonomnih mestih Maribor, Celje in Ptuj pa razpiše občinske volitve mariborski veliki župan.

— **Glavni invalidski kongres** iz cele naše države se vrši 15. junija t. l. v Ljubljani.

— **Za varstvo naših v Avstriji.** Beograjski distri poročajo, da se vrše na Koroškem in v Burgenlandu neverjetni izpadi proti našim sonarodnjakom in da naša vlada pripravlja tozadevni obtežalni material, ki ga predloži Društvu narodov.

— **Čaruga pred sodnijo.** Tekom nedelje se je položaj za Čarugo poslabšal. Dostoj je trdovratno tajil, da bi bil navzoč pri umoru nadsumarja Pirkmajerja. Tako je izpovedal tudi soobtoženi Prpič. V nedeljo pa je Prpič bil nenavadno pošten in je končno prosil za razgovor z Čarugom. Temu je v navzočnosti dveh prič izjavil, da je Čaruga bil vodja tolovajstva v Tompojevcih in da je Čaruga sam ustrelil Pirkmajerja. Misteriozni Seško, na katerega vali ta umor, je namreč bil Čaruga sam. Kljub temu Prpičevemu priznanju Čaruga še vedno zanika vsako krivdo na tem umoru.

— **Olajšava tujskega prometa v Avstriji.** Avstrijski trgovinski minister dr. Schürff je izjavil, da namerava avstrijska vlada ukiniti poštne vizume, mesto njih pa suvesti enostavnejše svetovne znake, ki se bodo dobivali pri pristojnih korporacijah (trgovskih zbornicah, obrtnih združenjih, sportnih društvih itd.). S tem bo promet znatno olajšan.

— **Ciganska bitka.** V Drevnti so doživeli pred par dnevi pravcato cigansko bitko. Tamošnji cigani so v neki gostilni obhajali meko svojo slavnost. Imeli so se prav dobro in bili kot ena velika družina, dokler jim vino ni zlezlo v možgane. Povod za prepir je bila seveda ženska ciganka Nurijska. Sečič je zatekel svojega najboljšega prijatelja Haso Goliča in flagrantno svojo ženo; mlado ciganko. To med cigani ni tako velik greh in se navadno radi tega ne razburjajo, temveč puste ženo onemu, ki so ga ž njo zasčili. Tako bi bila tudi Haso in Nurijska ostala še nadalje najboljša prijatelja, če bi ne bila v krempljih alkohola. Nurijska je v svoji pijani razdraženosti pozval Haso na odgovor, ta pa mu je odgovoril s stolom. V hipu so bili cigani in ciganke razdeljeni v dva tabora, ki sta se začela medsebojno napadati. Ko je prihitelo orožništvo, in glavne voditelje zaprlo, je ostalo na bojišču 30 lahko in 5 težko ranjenih, med katerimi sta tudi Haso in nezvesta ciganka.

— **L. 1926. ekumenski koncil.** Iz Rima poročajo, da je papež končno veljavno določil, da se januarja l. 1926. vrši cerkveni koncil. — Kakor znano, so imeli cerkveni koncili v nekdanjih časih velik pomen. Zadnji je bil l. 1870, ko so Italijani zasedli Rim, vsled česar ga je takratni papež Pij IX. prekinil. Koncila se bo udeležilo 2500 škofov z vseh delov sveta. Program koncila bo: pomirjenje krščanskega sveta in zedinjenje cerkve. — Povabljeni bodo tudi zastopniki pravoslavne in anglikanske cerkve.

— **Zmagovalec v zraku.** Francoski letalec Pelletier d'Osly je došel na svojem poletu okoli sveta v mesto Hanoi v Indokini. Doslej je preletel s svojim aeroplanom že 14.300 km in to v dvanajstih dneh. S tem je letalec dosegel rekord hitrosti iz Evrope v Indijo. Pelletier d'Osly ima šin letalskega kapitana in je komaj 32 let star. Udeleževal se je že v svetovni vojni. Sestrelil je na tla štiri nemške zrakoplove ter s tem postal junak francoskega naroda.

— **Simbirsk — Uljanovsk.** Osrednji izvršilni odbor ruskih sovjetov je sklenil, da se bo rojstno mesto Leninovo, Simbirsk, imenovalo odslej Uljanovsk.

Pravo

Schicht Schichtovo-milo

z znamko „JELEN“

je priljubljena pri vseh varčnih gospodinjah. Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Z zborovanja industrijcev.

Za danes popoldne je sklicala krajevna skupina Zveze industrijcev v Mariboru v malo Götzovo dvorano zborovanje zastopnikov industrije iz Maribora in okolice, da se posvetujejo o važnih in aktualnih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo zlasti industrije. Dasi so bile na dnevnem redu vseskozi važne točke, udeležba ni bila posebno dobra, kar so navzoči ostro grajali.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik krajevne skupine, g. dr. Radoslav Pipuš, ki je uvodoma podal kratek pregled o dosedanjem delovanju mariborske skupine, ter podčrtal potrebo take lokalne organizacije, ki tako napram javnosti kakor napram oblastem reprezentira tukajšnje industrijo.

Organizacija je sodelovala med drugim pri gospodarskih konferencah v Zagrebu in Skoplju, pri raznih gospodarskih anketah itd., lokalno pa pri sprejemu češkoslovaških industrijcev, pri lanskim razstavi v Mariboru, pri anketi glede avtomatične telefonske centrale, v vprašanjih, tičejočih se zgradbe osebnega postajališča na Teznu, narodnega gledališča, brezposelnosti itd. Poročilo se je vzelo na znanje ter se je izreklo dr. Pipuš za njegovo delovanje vsestransko priznanje.

V zvezi z vlogo zadruga »Mojmir« se je razvila debata o stavbeni stagnaciji v Mariboru, o čemur je obširnejše govoril stavbenik g. Julij Glaser. Glavni vzroki mrtvila leže v nerentabilnosti stanovanjskih hiš, ki bo trajala vse do tlej, dokler se ne ukine zaščita najemnikov, na drugi strani pa v previsokih obrestnih merah, ki jih danes zahtevajo za posojila in kredite denarni zavodi.

Glede praznovanja praznikov se je razvila po referatu g. Križniča daljša debata. Sprejet je bil končno kompromisni predlog, ki določa, da praznuje industrija v področju mariborske krajevene skupine samo nedelje in kot državni praznik 1. december. Centrala se poziva, naj doseže točne zakonske določitve glede praznovanja državnega praznika, ker dosedanje določbe niso jasne. Praznovanje vseh drugih praznikov je stvar sponzoruma med delojemalci in posameznimi delodajalci v smislu zakona.

O preureditvi zavoda za zavarovanje delavcev je poročal stavbenik g. Glaser. Po novem načrtu bi se razdelil ljubljanski okrožni urad na mariborsko in ljubljansko oblast. Sedež urada za mariborsko oblast naj bi bil v Celju ali Mariboru. Z ozirom na to, da je Maribor sedež oblasti in na drugi strani tudi razpolaga s primernimi potrebnimi prostori za nameščenje uradov, zahteva Zveza industrijcev, da se prenese sedež urada v Maribor.

O telefonski zvezi z Italijo je poročal ravnatelj g. Križnič. Vsa druga mesta so dobila direktno zvezo, le Maribor, ki ima prav živahne trgovske stike z Italijo, se je zopet popolnoma prezrlo. Soglasno je bila sprejeta sledeča

RESOLUCIJA:

Mariborska skupina Zveze industrijcev ugotavlja z začudenjem, da je od neposrednega telefonskega prometa z Italijo, ki je bil pred kratkim vpeljan in

Maribor, dne 19. maja, kakršnega imata že na pr. Zagreb in Ljubljana, Maribor izključen.

Ne glede na živo potrebo take telefonske zveze tudi za mariborsko pokrajino, ki ima zlasti v lesu in nekaterih deželnih pridelkih ter industrijskih izdelkih živahne poslovne stike z Italijo, bi moral že sam ozirom na potrebo pravičnosti napram enako težko obremenjenim davkoplačevalcem onemogočiti tako izključenje, oziroma neuvaževanje Maribora kot drugega največjega mesta Slovenije, sedeža mariborske oblasti in važnega gospodarskega centra.

Mariborska skupina Zveze industrijcev a pelira na pristojno mesto poštne, brzojavne in telefonske uprave, da se ta neenakost nemudoma odpravi in da se tudi za Maribor omogoči direktna telefonska zveza z Italijo.

O zlorabi naziva »industrijsko-obrtna razstava« s strani letošnjega neznanega odbora se je razvila daljša debata. Vsi navzoči so obsojali postopanje anonimnega konzorcija, ki namerava prirediti letošnjo razstavo, ne da bi zato stopil v stik z merodajnimi gospodarskimi krogi. Soglasno je bila sprejeta sledeča

RESOLUCIJA:

Z ozirom na obstoječo namero, da se tudi letos priredi v Mariboru nekaka razstava, kljub temu, da so se proti takemu podjetju izjavile korporacije najvažnejših, za razstavo sploh v poštev prihajajočih gospodarskih skupin, protestira Mariborska krajevna skupina Zveze industrijcev najodločneje proti temu, da se ta razstava v svojem naslovu označuje kot »industrijsko-obrtna«.

Ker bi taka zloraba mogla ustvariti napačno sodbo o resničnem stanju stvari in koga zavesti k temu, da bi si z udeležbo naprtil stroške, katere bo potem moral obžalovati, opozarja Mariborska skupina Zveze industrijcev ponovno na od nje sopolpisano izjavo, ki je okoli 10. maja t. l. izšla v vseh večjih slovenskih listih in glasom katere se industrija mariborske oblasti iz vzrokov, ki so v omenjeni izjavi dovoljno pojasnjeni, razstave ne bo udeležila, Mariborska skupina Zveze industrijcev zahteva zato, da se tako javnost varajoče uzurpiranje naslova »industrijski« nemudoma ukine.

Obenem izraža Mariborska skupina Zveze industrijcev svoje obžalovanje radi tega, da se s takim podjetjem, kakoršno je prirejanje razstave v teh težkih časih brez najmanjšega izgleda na uspeh škoduje ugledu mariborske industrije.

Pri slučajnostih je še predsednik dr. Pipuš opozoril zborovalce na določbe novega finančnega zakona, člen 135 in 187, ki sta za industrijo dalekosrežnega pomena. O tem se bo vršilo svojčas posebno zborovanje, prosil pa, naj vsi zbirajo potrebno gradivo.

Ob 18. uri je predsednik zaključil triurno zborovanje, ki kaže, da se industrija ob naši severni meji v polni meri zaveda svojih nalog in budno spremlja vse važne dogodke v gospodarskem življenju.

Celjske vesti.

Smrtna kosa. V soboto 17. tm. je po daljšem bolehanju na sušici umrla v 18. letu starosti gđca Anica Štefanovič, študentka 7. razr. tukajšnje gimnazije. — Umrl je tudi poštni poduradnik S. Jožef Kuhar, N. v. m. o. l.

Mariborska Glasbena Matica koncertira dne 24. tm. v Celju.

Veliko javno tombolo na vrtu Sokolskega doma v Gaberjih priredi 25. tm. podporno društvo za revne otroke v Gaberjih.

Dopisi.

Rogaška Slatina. Biser Stajerske se polagoma pričinja polniti. Imamo že več odličnih gostov iz naše širje domovine tu. Vojna muzika dravske divizije dvakrat dnevno v paviljonu promenade pridno koncertira. Bazen tega še zvečer sodeluje pri otvoritah itd. Mislimo, da se bo le-ta bolj obnesla nego lanska. Obrati so vsi odprti, vse je v teku. Poti so lepo uglajene, vreme je krasno. Tudi okolica lepo izgleda. Gostje se, kolikor se opaža, dobro počutijo tukaj.

Rogaška Slatina. Preteklo nedeljo igral je domači »Sokol« burko v 3 dejanjih, Horst Nučičeva »Nebesa na zemlji«. Glavne vloge so bile dobro razdeljene. Igralo se je dobro. Mariborska vojna muzika je v pavzah pridno svirala, kar je efekt povzdignilo. Zdravniška gledališka dvorana, kjer se je igralo, je za take predstave primerna v sedanjem času, poprej in pozneje pa manj primerna. Obisk je bil dovoljen.

Narodno gledališče.

Prestava 193. Sezona 1923-24. Ab. C.
V torek, 20. maja 1924 ob 20. uri.

Kamela skozi uho šivanke.

Veseloigra v treh dejanjih. — Česko spisal: F. Langer. — Prevajal: O. Šest. — Režiser: Josko Kovič.

O S E B E:

Peštova	Petkova
Pešta	Rasberger
Zuzka	Kogejeva
Joe Vilim, veletrgovac	Teptavac
Alan Vilim, njegov sin	Kovič
Bezhyba, bančni ravnatelj	Železnik
Andrejs, komercialni svetnik	Kokot
Dama	Kraljeva
Gospodična	Savinova
Sluga	Tovornik

Razdobji med dejanji trajata po tri mesece. Čas: sedanost.

Med izvajanjem vstop ni dovoljen.

REPERTOIRE:

- Torek, 20. maja. »Kamela skozi uho šivanke«. Ab. C (premijera).
- Sreda, 21. maja. Zaprta.
- Četrtek, 22. maja. »Kamela skozi uho šivanke«. Ab. D.
- Petek, 23. maja. Zaprta.
- Sobota, 24. maja. »Magda«. Ab. A.

»Kamela skozi uho šivanke«. Opozarjamo na današnjo premijero veseloigre v treh dejanjih od F. Langerja »Kamela skozi uho šivanke«, ki je dosegla že na raznih odličnih jako lepe uspehe.

JDS.

Nova krajevna organizacija JDS se je ustanovila 30. m. m. v Vitanju pod predsedstvom g. učitelja Fr. Korbarja.

Zaupni sestanki JDS so se vršili v nedeljo 18. tm. v Hočah, Slivnici, Račju in Šmarjeti. V Hočah se vrši v kratkem širši sestanek zaupnikov, v Slivnici javen shod, v Šmarjeti se obnovi zaupni sestanek dne 25. tm.

Objave.

§ Triglav, odborova seja v sredo ob 8. uri zvečer v Nar. domu (restavracija). Po seji družabni večer, starešine, aktivni člani in prijatelji pridite!

§ Hotel Halbwild, četrtek dne 23. majnika pri lepem vremenu velik koncert. Vstop prost. 1092

Radio.

Prvo radio-glasilo v Jugoslaviji. Prijeli smo 1. štev. tednika »Radio Sport«, ki je začel izhajati v Zagrebu kot glasilo zagrebskega Radiokluba. Časopis ureja dr. S. Varičak. Njegov namen je, da zbira okoli sebe teoretične in praktične delavce na polju radiografije. Predsednik zagrebskega Radiokluba je znani astronom in fizik dr. Oton Kučera, profesor zagrebskega vseučilišča. »Radio Sport« toplo priporočamo. Naročila sprejema knjižarna St. Kugli v Zagrebu, tlica 30

Darujte za „Sklad otroške bolnice“ v Mariboru.

Mariborske vesti.

Maribar, 20. maja 1924.

Gospodarsko in politično društvo za kolodvorski okraj priredi v sredo 21. maja t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni pri Vlahoviču na Aleksandrovi cesti družabni večer. Na vzporeda je kratek referat o političnem položaju, prof. dr. Pivko bo poročal o politiki jugoslovanskih emigrantov za časa svetovne vojne. Zabavni del pa obsegajo glasbene in pevске točke. Vabimo prijatelje in somišljenike društva, da pridejo v čim večjem številu.

Ljudska univerza. V ponedeljek dne 26. tm. predava novinar g. Friderik Gotob o sodobnem pacifičnem gibanju. V času, ko vojna znanost dan za dnem izumeva nova sredstva za pokončevanje ljudi, drugo strašnejše od drugega, ne bo odveč, če se seznanimo z gibanji, ki skušajo iz čistega človekoljubja preprečiti ali vsaj silno omejiti neizogibno katastrofo celih narodov in dežel. Predavatelj je o tem predmetu z uspehom predaval v Ljubljani. Prihodnje predavanje v Ljudski univerzi bo tedaj nad vse aktualno, saj se tiče vprašani, ki ne zanimajo le enega naroda, temveč vso Evropo in v širšem smislu tudi vse civilizirane dežele sveta.

Studijska knjižnica. Vsem, ki se zanimajo za znanstveno literaturo, za starejše slovensko slovstvo itd., priporočamo Studijsko knjižnico v kazinskem poslopju. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 9.—12. in od 3.—6. ure.

Skropljenje cest v Melju. Prejeli smo: Magistratni gospodje, ki imajo skrbeti za skropljenje cest, našemu predmetju očitno niso posebno naklonjeni. Ceste v meljskem predmestju, po katerih se razvija brezdvorna največji promet (kolodvor, carinarnica!) so v zelo slabem stanju. Pločniki, ki so se v drugih delih mesta tekom zadnjih let popravili, pri nas sploh popolnoma zginavajo. Zapostavljeni smo bili v tem pogledu, zapostavlja se nas pa še celo pri skropjenju, kar brezdvoma ni tako velikanska zvrst, da bi je mestna blagajna, v katero moramo prispevati vsenaki meri z drugimi predmestji, ne prinesla. Ob velikem prometu, ki vlada tu, se razvija tak praht, da sploh ni mogoče odpirati oken ali zračiti stanovanj. Zadrževamo, da se mesto skropljenja raznih drevoredov, kjer ni tolike potrebe, urvede vsaj trikratno skropljenje najpomembnejših cest v našem predmestju, da bomo vsaj mogli dihati in zračiti svoja stanovanja. V bodoče pa prosimo, da se nas tudi pri popraviljanju pločnikov in nasipavanju cest ne zapostavlja in zanemaria, kot se je to godilo doslej. — Prebivalci meljskega predmestja.

Porotno zasedanje v Mariboru. Lečosnje pomladansko zasedanje porote prične 10. junija in bo trajalo 14 dni. Doslej so razpisane sledeče obravnave: 10. junija: Elizabeta Medveg, detomor; Lovrenc Kukovec, posilstvo; Stefan Barčan in Leopold Baganj, umor; 11. junija: Anton Golob, uboj; Fran Lang, rop; Kaldmar Smodiš, tatvina; 16. junija: Simon Hiršer, umor; Roza Trop, požig (obtoženka že pride tretjič pred porotnike); dne 12., 13., 14. junija pa se bo zagovarjalo 32 obtožencev, ki so v Prekmurju ubili nekoga Zandarja.

Nemci zopet rekurirajo v Beograd. Mariborski veliki župan je razveljavil volitve v odbor ribiškega društva, katerega so se polastili Nemci s tem, da se niso držali predpisanega roka za objavo občnega zbora. Sedaj so vložili proti razveljavitvi volitev novega odbora rekurz na ministrstvo notranjih zadev v Beograd. Rekurz ne bo imel uspeha, ker so Nemci protizakonito postopali. Za nov občni zbor se bodo Slovenci lahko pripravili, da odvzamejo Nemcem predprave pri ribnem lovu, katere so si doslej lastili.

Volitve v gostilničarsko zadrugo potrjene. Obrtna oblast pri okrajnem glavarstvu v Mariboru je potrdila novi odbor, ki je bil izvoljen pri znanem burnem občnem zboru meseca marca. Obrtna oblast je mnenja, da v odboru lahko sodelujejo tudi Nemci, ki ne obvladajo slovenščine, ker se morajo za poslovanje posluževati tolmača. Odvisno je sedaj od slovenskih odbornikov, če bodo hoteli v odboru sodelovati, sicer se bo moral vršiti nov občni zbor.

Mariborsko število »Čsl. jugoslov. lige« je prinesla zanimive prispevke

o Mariboru, je dobili tudi v našem uredništvu. Izvod stane 3 D.

Nameščanje pisarniških moči. Ker se obrača vedno več takomenovanih kurzocev, tj. absolventov in absolventinj zasebnih trgovskih tečajev, na posredovalnico trgovskega gremija zaradi posredovanja pisarniških mest, objavlja trgovski gremij v Mariboru, da se na te vrste pisarniških moči ne more ozirati in jih vsled pomanjkljive izobrazbe priporočati trgovcem in industrijcem. Kot pisarniške moči v trgovini in industriji pridejo v poštev samo absolventi državne dvorazredne trgovske šole, trgovske nadaljevalne in kake druge višje šole, ki posedujejo potrebno izobrazbo. Ker stojimo pred zaključkom šolskega leta, prosimo gremij vsa podjetja, ki reflektirajo na absolvente državne trgovske šole, da javijo to gremiju ali pa ravnateljstvu šole v Mariboru.

Mestno dravsko kopališče (Ob bregu) je zopet odprto.

Tujci v Mariboru. V noči na 20. t. m. je bilo prijavljenih v mariborskih hotelih in prenočiščih 62 tujcev od teh 7 v Meranu, 5 v Privathotelu, 16 pri Zamorcu, 10 pri Črnem orlu, 9 pri Zlatem konju, 7 pri Halbwidlu, 3 pri Grozdu, 3 v Kosovem, 2 pri Holzknechtu.

Hugo Hugo, najpopularnejši hrvaški komikar, od 16. maja naprej v klub Baru.

Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 11. do 17. maja. Skrlatinka: ostali 4. Treb. tifus: ostal 1. Griža: ostala 2. Trahonj. novi: 1. Erysipel ostala 2.

Restavracija »Gambrova dvorana«. Danes, sredo 21. tm. velik vrtni koncert. Začetek ob pol 20. uri. Z jedilom in pijačo je dobro preskrbljeno. Glej oglas na zadnji strani.

Občni zbor društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico.

Maribor, 19. maja.

Danes zvečer se je vršil v mali Götzovi dvorani ob izredno številni udeležbi letošnji redni občni zbor društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico. Zborovanja so se udeležili tudi delegatje iz Ljubljane in Beograda.

Podpredsednik g. Vid Murko je v slovenskem jeziku otvoril zborovanje ter pozdravil došle delegate, nakar je imel še predsednik društva, stavbenik g. Julijus Glaser pozdravni govor v nemškem jeziku. Posamezni društveni funkcionarji so nato podali svoja poročila, iz katerih posnemamo: Društvo šteje jedva 330 članov, dasi je samo v Mariboru petkrat toliko hišnih posestnikov, ki tarnajo nad težkimi časi, nimajo pa smisla za organizacijo. Društveno premoženje izkazuje 1572.50 D.

Pri volitvah je bil soglasno zopet izvoljen dosedanji odbor z g. Jul. Glaserjem na čelu. Članarina se je nanovo določila kakor sledi: za pritlično hišo 14 D, za enonadstropno 20 D, za dvonadstropno hišo 25 D, za tri- in veenadstropno 30 D. Večkratni hišni posestniki plačajo od vsake nadaljne hiše po 10 D.

Nato je poročal delegat centralne organizacije hišnih posestnikov v Beogradu, g. Živojin Moskovljevič, o sedanjem položaju hišnih posestnikov. V primeri s predvojnimi stanjem je naglašal, da je privatna lastnina danes oropana vsake zakonske zaščite in izpostavljena komunističnim metodam. Da se odvrne ta nevdružni položaj, je potrebno, da se strnejo vsi brez razlike na politično, narodno in versko pripadnost v mogočno organizacijo, katero se bo moralo upoštevati.

Da zamore organizacija nuditi svojim članom tudi materijelno podporo dela na to, da se ustanovi lasten zavarovalni zavod in lastna banka. Banka bo dajala po ceni kredite ne le hišnim posestnikom, temveč tudi takim, ki hočejo zidati ter bo organizacija s tem tudi pomagala ublažiti sedanjo stanovanjsko bedo. Zasluga organizacije je tudi, da zakon o zaščiti najemnikov ni bil podaljšan za nadaljnji 5 let, kot se je prvotno nameravalo, temveč bo v do glednem času popolnoma pkinjen. Državi se bodo s tem zvečali dohodki (višji davek od višje najemnine), hišni posestniki pa bodo lahko izvršili prepo-

trebna popravila na svojih hišah, ki danes vsled obubožanja posestnikov naravnost propadajo. Je zato v splošnem interesu, da se ta zakon čimprej ukine, ker bo v tem tudi gradbena delavnost večja, kot doslej, kar bo zopet povoljno uplivalo na pomanjkanje stanovanj. — Zborovalci so govorniku viharno pritrdjevali, predsednik pa se mu je v imenu mariborskega društva zahvalil za njegova izvajanja.

Govorila sta nato še delegat ljubljanske Zveze društev hišnih posestnikov g. Frelich in predsednik ljubljanskega društva g. Stare, ki sta žigosala postopanje stanovanjskih uradov, ki neena-komerno in povsem različno izvajajo zakonske določbe. Oba govornika sta se zavzemala za ukinitve stanovanjskega zakona, čemur so zborovalci pritrdjevali.

Ob 22. uri je predsednik zaključil lepo uspelo zborovanje ter pozval navzoče, naj delajo na to, da se vsi hišni posestniki strnejo v močno organizacijo, ki edina lahko uspešno zastopa njihove interese.

Kultura in umetnost

x O romantiki je predaval snoci v Ljudski univerzi naš znan pesnik gosp. prof. Janko Glaser. Izbral si je zelo zanimivo in duhu našega časa dokaj sorodno strujo in jo razčlenil v njene prvine. Pokazal je, da imamo dva tipa romantike: prvi je imel literarno obeležje, drugi pa znanstveno. Predavatelj se je najdalje mudil pri prvem gibanju, ki se osredotočilo okoli bratov Schleglov. Duhovi so se nastili racionalizma in klasicizma ter so krenili po poti, ki jo je pokazal Rousseau. Bila je prava slast poslušati, s kakšno lahkoto in jasnostjo je predavatelj analiziral njih svetovni in življenjski nazor. Pokazal je vezi, ki so se razplele od nemške romantike in Fichtejeve filozofske šole tja do novo platonika Plotina in daleč nazaj k izhodišču idealizma: k Platonu. Spoznali smo psihološko pot od Rousseaujevega oboževanja narave do panteizma in od tod celo v katolicizem. Romantik najpopolnejšega tipa je bil naš Prešern, ki je romantično idejo na najsrečnejši način združil s klasično formo in na ta način spojil dva sveta. Romantičnim filozofom in umetnikom so sledili romantični znanstveniki, moške prakse, ki so posvetili v idejno in čustveno bogastvo narodnih tipov, ki so se v nemali za vse, kar je bilo lepega in dobrega v domačem življenju, prebujajoč na ta način narodni individualizem. Romantiki - znanstveniki so imeli velik vpliv na prebujenje slovenskih narodov in se jim imamo tudi Slovenci zahvaliti za bogate vzpodbude, ki so jih dajali našim preporoditeljem. Predavanje g. prof. Glaserja je bilo po obliki in po jasnosti, s katero predavatelj obvladuje snov, vzor takih predavanj. Obisk je bil zelo dober, dokaz, da predavanja te vrste zanimajo.

x Majska švesku »Jadranske Straže« primili smo je sa vrlo biranimi sadržajem i naročito velikim brojem (45) fotografiskih reprodukcija. Od članaka spominjemo »Mornarička situacija na sredozemnom moru«, gdje je u zbijenim crtama prikazano stanje ratnih mornarica svih mediteranejskih država, onda u seriji »Naši primorski gradovi« informativan članak g. prof. Novaka o Hvaru kao o nekadašnjoj mletačkoj ratnoj luci i sadanjoj našoj Madeiri. Dalje se svršava radnja »Pomorska historija Jadrana«, u kojoj je odličan pomorski publicista g. kap. b. b. N. Stanković prikazao u najbitnijim tačkama razvoj našeg Jadrana, od prvih početaka dolaska jugoslovenskih plemena do najnovijeg doba, koje karakteriše naša borba s Italijom o posjedi istočne obale. Slijedi ovaj zračni saobraćaj. Prvi Avijon gradjen u našoj državi, Čehoslovačka avijatika, Statistika ratnih avijona gradjenih 1923. Let českih avijatičara, 60 fašističkih aviona, Jakost ital. avijatike, Promene u brit. miz. za vazduhoplovstvo, Listak, Ugledajmu se u Tursku!, Iz naše trg. mornarice, Što radi Čehoslovačka za svoje brodarstvo, Veslački sport: ercegnovski R. & Y. C. »Jadran«. Društvene vijesti, iz centrale, iz ogranaka, iz raznih krajeva. U broju je nadalje program velikog izleta, koji sprema Jadranska Straža uzduž Jadrana prilikom ovogo-

dišnjih mornaričkih daña i prikaz kupališta Crikvenica, sa nekoliko slika. — Osim šest vrlo uspjelih slika iz Hvara, koje spadaju k članku, ima fotografija solinskog zaliva, buduće splitske luke s kaštelanskim rivijerom, portret dvaju radenika J. S. kap. b. b. Vučera i puk. Antonijeviča, slika jedne danske obalne oklopnjače, modernih torpednih hidroplana, tog najnovijeg pronalaska ratne avijatike, momenti odlaska Italijana iz okupiranih krajeva, skupna slika stranih brodova poslije rata v splitskoj luci, sa portretom admirala Andrews, skupna slika iz života ercegnovskog veslačkog kluba »Jadran« itd. itd. — Preporučamo ovu odličnu pomorsku publikaciju, koja opremom i sadržajem zauzima i u međunarodnoj pomorskoj literaturi odlično mjesto. »Jadranska Straža« izlazi u Splitu svakog prvog mjesecu.

Orjuna.

Družabni večer Orjune Maribor. Studenci se vrši dne 24. maja ob 20. uri v restavraciji »Jadran« (Maglica) Rotovski trg. Vse brate in sestre vabimo udeležiti člani, ki imajo krog, naj pridejo v krogju.

Orjuna Studenci poziva svoje članstvo, da se v obilnem številu udeležijo odkritja Malgajevega spomenika v Guštanju dne 29. tm. Za članstvo v krogju je udeležba obvezna. Prijavitelj se je v tajništvo ob navadnih uradnih urah.

Ekonoimska Orjuna. Dospeli so perspekti in subskripcijski listi in se dobe istotako v tajništvu, kjer se obenem sprejema in odpošilja tudi denar. Nacionalisti, podpirajte lastno osrednjo gospodarsko zadrugo! Kdor podpiše delež, ne podpre le naše organizacije, ampak absolutno varno in plodonosno naloži svoj denar. Zdravo!

Sport.

Varaždinski športni klub — ISSK »Maribor«. 2 : 1 (0:1). Nezaslužen poraz.

V nedeljo dne 18. maja 1924 je gostoval naš prvak v Varaždinu proti tamošnjemu prvaku. Kljub temu, da je bil ISSK »Maribor« poražen, je bila to ena izmed najlepših njegovih iger v tej sezoni. Igrišče je jako zanemarjeno in visoka trava je igro zelo ovirala. VSK nam je že od nekdaj znan kot fizično dobro moštvo; tokrat pa kljub temu, da je porazilo »Maribor«, ni bil istemu kos. Potek igre:

»Maribor« prične, a takoj prevzame VSK vodstvo in pritiska proti ISSKM, kateri vsled slabega kritja (halfi) in igrišča ne more najti skupne igre. Kakih 15 minut je imela obramba »Maribor« neprenehoma dela, v koji sta posebno bila na višku Senica in Wagner, z dobro podporo novega branika Zunkoviča. A ta prenoč ni trajala dolgo. »Maribor« se kmalu znajde na igrišču, počne krasno kombinirati in držati lepo odprto igro, ter počno polagoma pritiskati na nasprotnika. V 35. min. odda Spitzer v krasnem napadu žogo Vogrinu, ki zabije neubranljivo. ISSKM prevzame vodstvo in pritiska vedno bolj. V 40. min. odda Bergant, ki je tokrat ugajal. Vodebu, katerega solo poskus pa konča v avtu. Polčas 1:0 za ISSK »Maribor«.

V drugi polovici diktira »Maribor« takoj oster tempo, katerega pa VSK dobro vzdrži. Vratar VSK reši zaporedoma opasne situacije. Igra postaja ostrejša. Bergant popuša vsled blesure na glavi. V 25 min. korner proti »Mariboru«, kojega Senica krasno ubrani. Nato sledi solo Vodeba, pa zopet brez uspeha. Vodeh tokrat ni bil v običajni formi, dasi Hreščak dobro podpira napad. Slaba je bila zamenjava Simončič-Derkos. Simončič naj ostane na krilu. Prvi je vodil lepo napad, po zamenjavi pa drugi ni prišel do prave veljave. V 38. min. napne VSK vse svoje sile in se mu posreči v gneči pred ISSK »Maribor« vrati izenačiti. V 40 min. korner proti »Mariboru«, kojega Varaždinci dobro izrabijo in Mariborčanom zabijejo odlični gol. Dasi je bil »Maribor« večji del igre v premoči in je vodil do konca, je moral oditi iz Varaždina poražen z malo difference 2:1, ki pa ne odgovarja poteku tekme.

Zanimivosti.

Radek.

Naročajna Misle v Rigi je prinesla že dni zanimivo karakteristiko komuniste Radeka od znanega ruskega novinarja Georgija Popova. Pisatelj opisuje Radeka na sledeči način: Karl Radek je vsekakor ena izmed najzanimivejših osebnosti, katere je porodila ruska revolucija. Po svoji naravi nagiblje k pustolovstvu v velikem stilu. Slične velike pustolovce je rodila vsaka revolucija. Razventega je Radek eden izmed najbolj izobraženih in načitanih ljudi na svetu, tako da se njegovo znanje razteza na mnoge panoge znanosti, umetnosti in

politike. V tem mu najbolj pomaga njegov neobičajni spomin, izvanredna delovna energija in frapantno bister razum. A vendar je Radek pustolovec. Noben boljševik ni preživel tako pisanega in kompliciranega življenja, nikdo ni tako nenadoma skočil iz mraka v zgodovino. Med boljševiki ni človeka, ki bi bil bolj živahen, bolj nemiren in originalen. Nikdo ni toliko potoval kakor on. Za njega se nikdar ne ve, kje je pravzaprav in kake tajne misije vrši. Bolševiška vlada pošilja k njemu vse inozemce, ker Radek govori večino evropskih in manjših jezikov. Svojo zunanost mjenja Radek po osebnem ali političnem razpoloženju. — Včasih je po ameriški gladko obrit,

včasih nosi koteléte po španskem običaju ali podstriženo bradico divjega severa. Obliko brade menja tako često in mojstrsko, da ga mnogi ne morejo prepoznati. Obrit in neobrit Radek — to sta dva povsem različna človeka. Nekoč se je sestal z njim nek nemški novinar ter ga vprašal: »Ali Vi jutri odpotujete? — »Kako to?« iznenadeno odgovori Radek. »Ker ste se obrili, odgovoril je žurnalist, in to je bilo morda prvič, da Radek ni vedel, kaj bi odgovoril. Drugi dan je v resnici odpotoval. Toda vkljub temu si človek dobro zapomni njegov obraz. Izza velikih očal gledajo modre, ostre oči. Lase ima razkuštrane, nepočesane. Njegova obleka je čisto boljševiška: kratka

ruska suknja, sive jahalne hlače, visoke škornje, okrog vrata šal, na glavi pa njegova, po celi Rusiji znana svetlo-siva kapica s širokim ščitom. Usoda ga je ugrabila v moskovskem Kremlju, kjer ga je uvrstila revolucija v takozvani »jahlački korpus«. Tam stanuje s svojo materjo v nizu sob, ki se končujejo v dolgem, temnem hodniku. Njegovi kabinet za delo nikakor ni ruski, a še manj sovjetski. Širok angleški komfort. V sobi je mnogo globokih foteljev. Na vseh straneh so preproge, slike, kupi časopisov iz vseh delov sveta in vseh političnih smeri. Radek čita vse, o vsem je poučen in kar prečita, za vedno obdrži v svojem spominu.

Z. S.: „Komunist“.

(Dalje.)

»Oče Kremenščak, prepovedujem vam, da blatite očeta mojega otroka, ki še sanja sanje materinskega telesa. Hlapec, pijanec, pravite! Boljši, mnogo boljši je moj France, nego vsi gruntarski fantje, kar jih je pod zvonom svete Ane.

»Sicer pa«, je nadaljevala s strašnim glasom, ki je naraščal in padal, kakor morje, ki ga biča vihar, »kako je mogoče, da ste imeli o meni tako dobro mnenje, v meni, nezakonskem otroku? Ali ste pozabili, kakšnega rodu sem, kakšna mešanica krvi se pretaka po mojih žilah? Oče moje matere je bil neporočen cigan, moja mati, ciganova hči, se je spečala z zidarjem Italijanom. Ves moj rod je nezakonski, mešanica strasti in krvi vseh vetrov vragabundskih se pretaka po mojem grešnem telesu. In jaz«, se je nasmejala s hrupavim glasom, uprla roke v bok, »jaz posebej greh, naj bi postala sramežljiva kmetska devičica, ki hodi s povešenimi očmi, z veliko, belo mašno knjižico v roki in cerkev! Oče Kremenščak, kako malo poznate kri, ljudi in gnene!«

»V meni je drveča, vrela tajmurna moja kri«, je nadaljevala »čakala samo trenutka, da se združi in vzpeji v objemu z ljubljanim bitjem, da se mi iz-

roči z vso dušo in telesom. Prišel je moj France«, ji je zadržtel, umiral glas, »prišel in me osvojil. Planila sem mu v naročje, vsesala se v ustnice njegove, oklenila se njegovih krepkih pleč. In bila sem srečna! To je zgodba moje krvi«, je sklenila in se brez moči sesedla na skrinjo.

Kot kip je sedel Kremenščak, pošten kmet, slednja kaplja krvi mu je zginjila z obraza. Ko bi se mogel zganiti, bi si pomencal oči, da bi videl, ali je res to njegova rejenka, tiha deklica, ali res ona govori to čudno izpoved, kakršne še ni slišal svoje žive dni. Če bi zasijalo pred njim črno peklenko brezdno, bi se ne začudil bolj, kakor temu nenačnemu izbruhu strasti tega čudnega dekleta.

»Taka si torej!« je pregovoril čez nekaj časa. »Ti moja Lenka, rejenka! Da sem mogel zvedeti to šele sedaj, sedaj, ko je prepozno! Mislim, da uvidiš sama, da ti je nemogoče dalje bivati pod našo streho. Zima trka na vrata, glej, da si najdeš stanovanje. Poizkusi, mogoče dobiš kje službo, pri nas si odslužila.«

Čez blede Lenkin obraz je švignilo kakor pomilovanje, toda mirno je odgovorila:

»Ne bojte se, oče! Takoj jutri odidem, da se ne podre vaša poštena hiša.«

Kremenščak je vzdihnil, besedila mu je bila na jeziku, toda, ko je ugledal ubogo, strto, a vendar ponosno dekle, mu je zastala beseda v grlu. Odprl je skrinjo, snel raz steno meh in ga napolnil s sor-

ščico. Brez besede ga je oprtila Lenka, tiho odšla v dež.

Ko je dospela v mlin v jelševju in odložila meh, je začutila strašno osamljenost in zapuščenost, srce se ji je stisnilo, na dan so bruhile zadrževane solze, in zaplakala je, da bi se omečil kamen.

Zunaj pa je šumel hudournik, solzile so se smreke. — — —

II.

Ko se je pod noč vrnila Lenka domov, se odšla na podstrešje v sobo za služničad, da pospravi obleko in svojo drobnarije.

Ko je odprla skrinjo, se je iz predalčka na strani zasmejala veliko srce iz lecta, obdano s cveticami, z zrcalcem na sredi. Med rožicami in vijolicami pa je bil prilepjen listek z napisom:

Da tebe edino ljubim le,
Ve samo Bog in moje srce.

Vzela ga je v roko, pritisnila ustnice nani.

France ga ji je kupil poleti, ko je bilo žegnanje v trgu.

Položila ga je nazaj, pobrala s stene robce, krila in predpasnike, položila jih v skrinjo in jih zaklenila.

»Kam sedaj?«

Večerni zvon je zadonel iz doline, ko je Lenka še vedno sedela in razmišljala, kam naj se napoti, koga naj naprosi, da jo sprejme pod svojo streho v teh težkih dneh.

Od hiše do hiše je v mislih prehodila vso vas, potrkala na vsaka vrata. Toda videla je same poštene obraze, ki se sramujejo in križajo, če zagledajo nedolžen poljub, da bi pa jemali v hišo »takšno«, o tem ni govora. »V dolino pojdem, mogoče najdem tam usmiljeno srce, ki mi privošči kotiček v svojem domu.«

Ogrnila je ruto, neopazeno odšla po stopnicah skozi zadnja vrata, ognila se ceste, ubrala pot skozi gozd.

Veje so škropile, udirala se mahoviča tla pod nogami. Lenka je tekla po strmini, zaletavala se v debla, slednjič je upehana obstala na travniku v dolini.

Reka je valila umazane valove, treskala v skale, šumela čez jezove.

Veter je nosil od daleč veselo regljanje številnih žag, grizočih mnogoletne plodove naših gor.

Kmalu je dospela Lenka do hiš.

Pri Krivcu je vstopila.

Gospodinja je kuhala pri ognišču večerjo. Preslišala je pozdrav in se ozrla šele, ko je Lenka vstopila k ognišču.

»Lej jo, lej, kaj pa ti iščeš tod na večer?« jo je vprašala, ko jo je spoznala. »Pa se menda ja ni pri vas pripetila kaka nesreča?«

»O, vse gre našim po sreči, vse«, je vzdihnila Lenka, »toda meni gre tako slabo, da me nitj domači nočejo več pod streho.«

(Dalje prihodnjik.)

Mala oznanila.

Pohišstvo

Izlastna izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Sereer in drug, Maribor, Vetrinjska ulica šte. 2. 106

IVAN LEGAT, I. špeciálna popravilnica za pisalne, računske, kopirne stroje ter druge pisarniške stroje. Najboljši barvni trak ter oplen papir itd. Čuvajte Vaše pisalne stroje ter obrnite se samo na izkušenega strokovnjaka IVAN LEGAT, tačas Vrazova ulica 4, od 15. maja Vetrinjska ulica 30, kavarna Žigart, telefon 434, ustanovljeno 1919. 982 7-7

Inteligentne mlade pomožne delavke za čisto in mirno delo išče za takoj „Volta“ d. d., Maribor. 972

Mlajša moška pisarniška moč z 2-letno notarsko prakso, večša slovensčina, nemščina, srbohrvaščina in madžarščina išče službo. Ponudbe pod „22 let“ na uredništvo „Tabora“. 2-1

Kupim sesalko za vino z gumijastimi cevmi. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Sesalka“. 1049 4-4

Suh hrastov les za pohišstvo na prodaj. Trstenjakova ulica št. 4, (Landwehrgasse). 1081

Zamenja se lepo stanovanje (5 sob, kuhinja, kopalnica in predsoba ter ostalo pritlikline) v središčni mestni tik Glavnega trga za vsaj enako veliko v bližini parka; z vsaj nekaj vrta. Ponudbe pod „Zamena“ na upravo „Tabora“.

Jabelčnik (iz mošanek), 13 polovnjakov na prodaj. Naslov pove upravnistvo „Tabora“. 1087 2-1

Tri pisarniške sobe se odajo s 1. junijem proti primeri odstopnini. Naslov pove uprava „Tabora“. 1080 3-2

Na prodaj nove mehke spalnice, hrastove poharvane ali emajlirane, kompletno Dinar. 2.500—, 4 mizarске klopi (Hobelbanke). Aleksandrova c. št. 203, mizarstvo. 1059 2-2

Kolje cepano, žagano, okroglo in 2 metersko prodaja po najnižjih cenah tvrtka Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 1073 5-2

Trgovina z mešanim blagom radi selitve na prodaj. Naslov pove upravnistvo „Tabora“. 1078 3-2

Hrastove hlode, les za papirnice in 5 vagonov orehovih hlodov kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na tvrdko Vinko Krstan, Maribor, Majstrova ulica 13. 1091

Ugodno kupite

kravate, srajce, klobuke, čepice, robce, nogavice, palice, in parfumerijo v modni trgovini

B. Veselinović & Ko.

Maribor, Gosposka ulica 26

== Najlepše novosti ==

128

Pozor! AUTO Pozor!

Oglejte si našo izložbo Maribor, Aleksandrova cesta 19,

kjer so stalno razstavljeni novi in stari avtomobili svetovnih znamk. Istotam so na prodaj tudi motorna kolesa, radioaparati, pisalni stroji i. t. d. Teoretičen in praktičen pouk v vožnji z avtomobili. Izvoženi, toda dobro ohranjeni avtomobili se prevzamejo v komisijonelno prodajo. Strogo realna, solidna in točna postrežba.

A. STOINSCHEGG, R. PELIKAN

Maribor Aleksandrova cesta 19

976

Restavracija „Gambrinova dvorana“

Danes, v sredo 21. maja

VELIK VRTNIKONCERT

Začetek ob pol 20. uri.

S svežim pivom, dobrim vinom in izborno kuhinjo je dobro preskrbljeno

Vstop prost. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporočata

A. in I. Račič.

1089

Pristopajte k Sokolski Matici!

Členjenemu občinstvu naznanjam da otvorim v sredo, dne 21. t. m. svojo

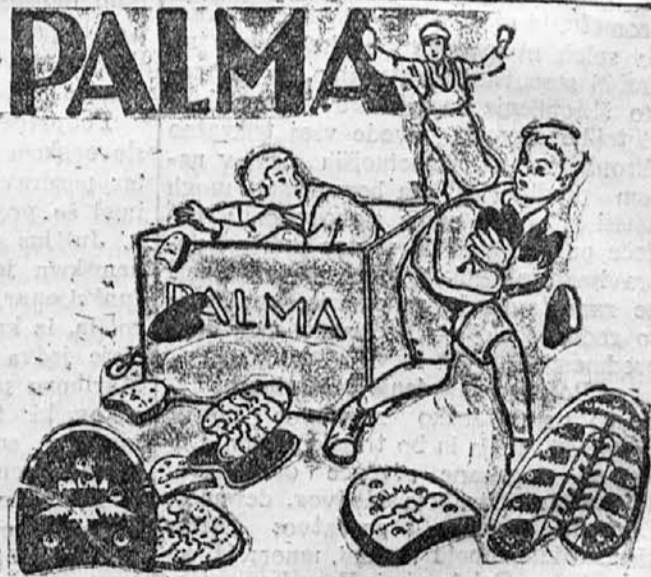
TRGOVINO ZA PRODAJO MLEKA

v Mijski ulici 6.

Členjenemu občinstvu se uljudno priporoča

R. SPETIČ.

1085

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so trpežni, po ceni in nošnja udobna. 707

Na prodaj potrebščine za brivnico

na licu mesta v lokalu, kjer je jako dober obrat ter premičnine za stanovanje z dvema sobama. Kupnino je položiti takoj. Ponudbe na upravnistvo. 1084 3-2

Zahtevajte povsod „TABOR“!